

TÜRKDİLLİ ÖLKƏLƏRİN
PARLAMENT ASSAMBLEYASI
(TÜRKPA) HAQQINDA
İSTANBUL SAZİŞİ

TÜRKDİLLİ ÖLKƏLƏRİN PARLAMENT ASSAMBLEYASI (TÜRKPA) HAQQINDA İSTANBUL SAZIŞI

Türkdilli ölkələrin parlamentləri (bundan sonra “Tərəflər” adlandırılacaqdır) tarix, mədəniyyət və dil ümumiliyinə əsaslanaraq milli qanunvericiliklərin yaxınlaşdırılması və parlamentlərarası əməkdaşlığa dair digər məsələlərdə qarşılıqlı fəaliyyətin daha da sıxlaşdırılması məqsədilə aşağıdakılar barədə razılığa gəldilər:

Maddə 1

Tərəflər parlamentlərarası əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi və möhkəmləndirilməsi məqsədi ilə məşvərətçi qurum kimi Türkdilli ölkələrin Parlament Assambleyasını (bundan sonra “Assambleya” adlandırılacaqdır) təsis edirlər.

Maddə 2

Assambleya:

- parlamentlərarası əməkdaşlığı inkişaf etdirir;
- Tərəf ölkələrin qanunvericiliklərinin, o cümlədən mədəni irsin və tarix, incəsənət, ədəbiyyat və digər sahələrdə türkdilli ölkələr üçün ümumi əhəmiyyət kəsb edən dəyərlərin qorunması və gələcək nəsillərə ötürülməsinə yönəlmiş qanunvericiliklərinin yaxınlaşdırılması üzrə tövsiyələr qəbul edir;
- siyasi, sosial-iqtisadi, mədəni və humanitar məsələləri müzakirə edir;
- Tərəflər arasında hüquqi və digər xarakterli məlumat mübadiləsini həyata keçirir;
- zərurət olduqda parlament üzvləri və parlament aparatlarının əməkdaşlarından işçi və digər qruplar təşkil edir;
- parlament üzvləri və parlament aparatı əməkdaşlarının qarşılıqlı səfərlərinin təşkilinə yardım edir;
- Assambleyanın işinin rəqlamentini və onun fəaliyyətini müəyyən edən digər sənədləri, emblem və rəmzlərini qəbul edir.

Maddə 3

Assambleya plenar iclasda müzakirə olunan məsələlər üzrə konsensus əsasında qərarlar qəbul edir.

Assambleya öz qərarlarını aşağıdakı aktlar formasında qəbul edir:

bəyanatlar;
müraciətlər;
tövsiyələr.

Maddə 4

Assambleya Tərəflərin nümayəndə heyətlərindən ibarətdir.

Parlament nümayəndə heyətinin tərkibinə Tərəf parlamentin 7 üzvü daxildir.

Parlament nümayəndə heyətlərinə müvafiq parlamentlərin rəhbərləri başçılıq edirlər.

Hər bir Tərəf Assambleyada bərabər hüquqlara və bir səsə malikdir.

Maddə 5

Assambleyanın fəaliyyətinin əlaqələndirilməsini Tərəflərin parlament rəhbərlərindən ibarət olan Assambleya Şurası həyata keçirir.

Assambleya Şurası Tərəflər üçün onlar arasında əməkdaşlığın inkişafının ümumi, səmərəli yollarını və perspektivlərini müəyyən edir, Assambleyanın məqsəd və vəzifələrinin həyata keçirilməsinə yönəlmiş qərarlar qəbul edir. Şura müzakirə olunan məsələlər üzrə konsensus əsasında qərar qəbul edir.

Maddə 6

Assambleyanın inzibati orqanı onun daimi fəaliyyətini təmin edən Katiblikdir.

Katibliyin fəaliyyət və strukturu Assambleya Şurası tərəfindən təsdiq olunan Katiblik haqqında Əsasnamə ilə müəyyən olunur.

Maddə 7

Assambleyanın növbəti plenar iclasları və Assambleya Şurasının iclasları ildə bir dəfədən az olmayaraq əlifba sırası ilə Tərəflərin dövlətlərinin ərazisində keçirilir. İclasın keçirildiyi ölkə iclasa sədrlik edir.

Assambleya və Assambleya Şurasının növbədənəknar iclasları Tərəflərdən birinin təklifi ilə bütün Tərəflərin razılığı əsasında çağırılır.

Assambleya və Assambleya Şurasının iclasının keçirildiyi ölkə onun təşkilati xərclərini öz üzərinə götürür.

Nümayəndə heyətinin Assambleya və Assambleya Şurasının iclaslarında iştirakı ilə bağlı xərcləri hər bir Tərəf öz üzərinə götürür.

Maddə 8

Assambleyanın işçi dilləri Tərəflərin dövlət dilləridir.

Maddə 9

Beynəlxalq parlament təşkilatlarının və bu Sazişin iştirakçısı olmayan digər ölkələrin milli parlamentlərinin nümayəndələri Assambleya Şurasının qərarı əsasında Assambleyanın iclaslarında müşahidəçi qismində iştirak edə bilərlər.

Maddə 10

Digər türkdilli ölkələrin parlamentləri bütün Tərəflərə yazılı bildiriş təqdim etməklə bu Sazişə qoşula bilərlər. Saziş qoşulan parlamentə münasibətdə bütün Tərəflərin yazılı razılığının alındığı andan qüvvəyə minir.

Maddə 11

Bu Saziş qeyri-müəyyən müddətə bağlanılır. Tərəflərdən hər biri bu Sazişdə iştirakdan imtina edə bilər. Həmin Tərəf üçün Saziş onun digər iştirakçılarının müvafiq yazılı bildirişi aldığı andan altı ay keçdikdən sonra qüvvəsini itirir.

Maddə 12

Tərəflər bu Sazişə qarşılıqlı razılıq əsasında və ayrıca protokolla rəsmiləşdirilən dəyişikliklər və əlavələr edə bilərlər. Bu cür protokol Sazişin ayrılmaz tərkib hissəsidir.

Maddə 13

Bu Saziş Tərəflərin onu imzaladığı andan qüvvəyə minir.

Maddə 14

Bu Saziş dörd əsl nüsxədə, Azərbaycan, qazax, qırğız və türk dillərində tərtib edilmiş və 21 noyabr 2008-ci il tarixində İstanbul şəhərində imzalanmışdır. Bütün dillərdəki mətnlər Tərəflər üçün eyni hüquqi qüvvəyə malikdir.

Azərbaycan Respublikası
Milli Məclisi adından
Oqtay Əsədov

Qazaxıstan Respublikası
Parlamentı adından
Muhambet Kopeyev

Qırğızıstan Respublikası
Joqorku Keneşi adından
Aytibay Taqayev

Türkiyə
Böyük Millət Məclisi adından
Köksal Toptan